

Érvelés, tárgyalás, meggyőzés

9. óra

Vitaóra. Vitatípusok

Szabó Krisztina

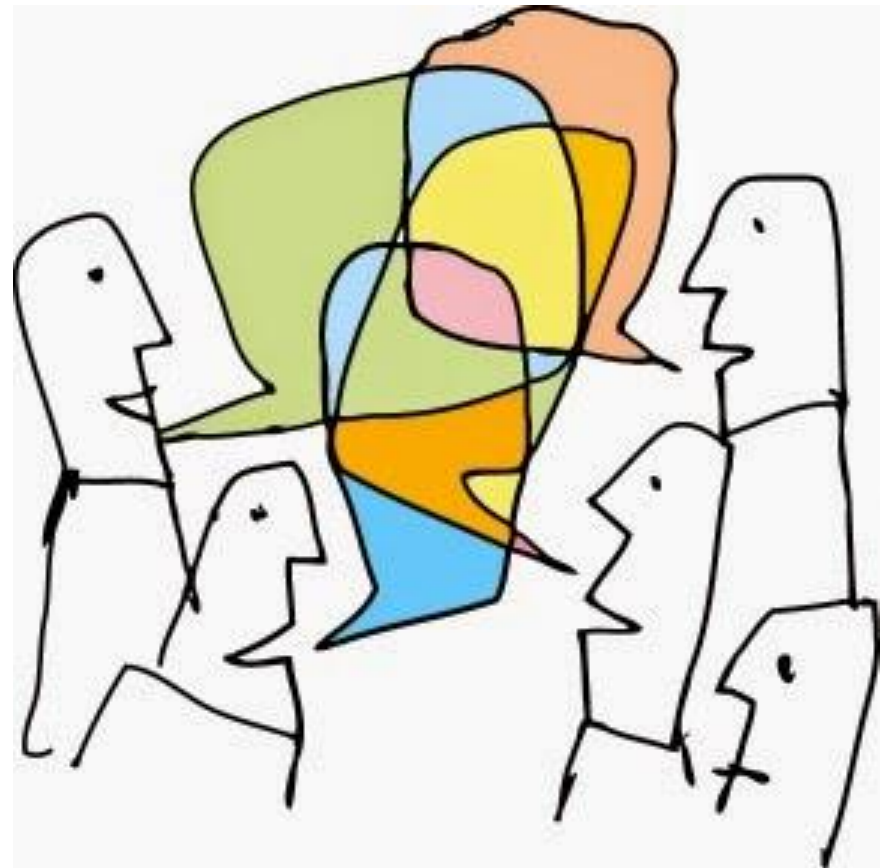
kriszti.szabo@filozofia.bme.hu

TÉMAKÖRÖK

Vitaóra

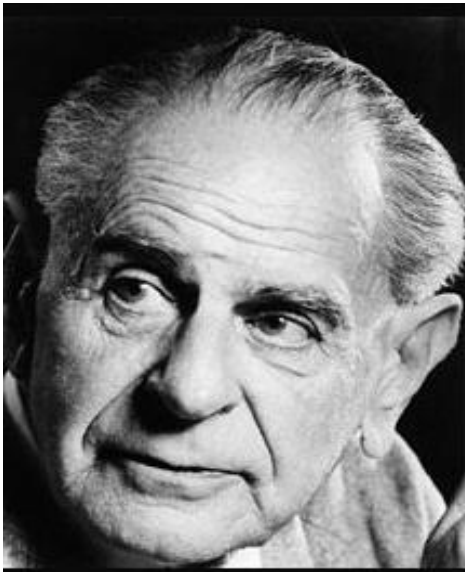
Vitatípusok (folytatás)

- ❑ Veszekedés
- ❑ Törvényszéki tárgyalás
- ❑ (Üzleti)tárgyalás

A Karl Popper-féle vitaszituáció

Az egyes vitacsapatok racionális vitájának lejátszása és megbeszélése.

No rational argument will have a rational effect on a man who does not want to adopt a rational attitude.

(Karl Popper)

A vita típusai

VITATÍPUS	KIINDULÓ KONFLIKTUS	MÓDSZEREK, ESZKÖZÖK	CÉL
veszekedés	érzelmi feszültség	a személy támadása, megfélemlítés	a partner „kikészítése”, legyőzése, a feszültség levezetése, ill. a győzelem
törvényszéki tárgyalás	rivalizálás	minden a dramaturgia szabályai szerint megengedett eszköz	a vitában részt nem vevő harmadik fél jóindulatának elnyerése
tárgyalás	érdeklődés	alkudozás	a felek számára elfogadható kompromisszum kialakítása
racionális vita	véleménykülönbség	bizonyítás és kritika, érvelések segítségével	az igazság kiderítése, a helyes álláspont megtalálása, a véleménykülönbség feloldása

A vita típusai: VESZEKEDÉS

Alapkonfliktus: érzelmi feszültség

Cél: indulatokat levezetni, a másik fölé kerekedni

Eszköz: agresszív személyes támadás, az érzelmek és indulatok hevessége, fenyegetés

Bár látszólag érvek is elhangzanak, a racionalitásnak és a logikának kevés helye van az ilyen vitákban.

A vita típusai: TÖRVÉNYSZÉKI TÁRGYALÁS

Alapkonfliktus: rivalizálás a két fél között, a vitatkozó felek álláspontja világos.

Cél: magunk mellé állítani a harmadik felet.

„A cél szentesíti az eszközt”: a harmadik fél függvényében alakul a sikeres eszköztár.

(Videó: Orbán-Gyurcsány miniszterelnök-jelölti vita (2006))

- ❑ A vitát egy harmadik fél dönti el. Sokszor, de nem mindig elvárt a harmadik fél semlegessége.
- ❑ A törvényszéki tárgyalásnál a rivalizálók azért vitatkoznak, érvelnek, hogy az elvileg független bírót/esküdtszéket meggyőzzék az igazukról.
- ❑ Egy televíziós vitaműsorban a vita tétje, hogy meggyőzzék (az akár elfogult) tévénézőket.

A vita típusai: TÁRGYALÁS

Alapkonfliktus: érdekkülönbségek

Cél: nem a külső igazság kiderítése, hanem a megegyezés, kompromisszum.

Eszköz: Az érdekellentétek miatt ez alkudozási folyamattal tud létrejönni. (**Videó:** Brian élete)

- ❑ Mindez nem zárja ki, hogy az alkudozási folyamatnál az egyik fél nem mozdul, mert akkora az erőfölénye, a másik félnek pedig nincs más választása (az is választás, hogy nem egyezik meg a másik féllal).
- ❑ Ez egy sematikus modell, a tárgyalás valódi célja az időhúzás is lehet.
- ❑ A tárgyalás vázolt sémája viszont akkor is marad, csak a valóságos cél nem egyértelmű.

Videóelemzés

KÖSZÖNÖM SZÉPEN A FIGYELMET!

Csordás Hédi Virág: hedi.csordas@filozofia.bme.hu

Geng Viktor: geng.viktor@gmail.com

Pinkasz András: andras.pinkasz@filozofia.bme.hu

Szabó Krisztina: kriszti.szabo@filozofia.bme.hu

Tanács János: oktatas.tanacs@gmail.com